

DEBRECENI FŐISKOLAI LAPOK.

KIADJA: A MAGYAR IRODALMI ÖNKÉPZŐ-TÁRSULAT.

A szerkesztőséget illető küldemények
(ozikkek, cserepéldányok stb.) Zöldfa-u.

12. sz. alá küldendők.

A kiadóhivatalt illetők pedig a főisko-
lába címzendők.

Megjelenik: havonként.

Felolós szerkesztő:

Ifj. RÁCZ LAJOS

Főmunkatársak:

DÓCZI JENŐ,
BAJA MIHÁLY.

Kiadóhivatali főnök:

INCZÉDY MÁRTON.

Előfizetési árak:

Egész évre 4 korona, félévre 2 korona.

Egyetemi és akadémiai hallgatóknak.

önképzőköröknek

egész évre 3 kor., félévre 1 kor. 50 fillér.

Nők az egyetemen.

Különös hirt olvashattunk február elején. A budapesti tudomány-egyetemen tüntettek a nőhallgatók ellen. Pikler Gyula előadásait hallgatják néhányan közülök. „Midőn egyízben megjelentek az előadásra, a már egybegyűlt hallgatók abcugolással, füttel, kiabálással, padveréssel fogadták őket, így tartott a tüntetés, míg csak Pikler meg nem jelent és el nem oszlatta a vihart“. Így a hír.

Különös jelenség. De nem váratlan előtűnik. Ismerjük a feszült viszonyt, mely Budapesten a férfi- és nődiákok közt már rég fönáll. Nem találtuk hihetetlennek tehát e tüntetést sőt félig-meddig természetesnek. Hanem azt egy pillanatra sem hittük, amit néhány lap a fönti paddöngetésekről hirdetett és arról hogy sértegetések történtek és a hallgatók illetlen dalokat, csufságos nótákat énekeltek volna. Utánna jártunk, csakugyan nem igaz. Való, hogy némi tüntetés volt. De, hogy tüntettek ellenük, annak maguk a nőhallgatók az okai.

A mérsékelt emancipációnak valamenynyire híve vagyok, a mostani hyperemancipációnak pedig gyűlölője. Nehogy tehát ez elvem miatt elfogultnak mondjanak, magukra a nődiákokra hívatkozom:

A Mária Dorothea-Egyesület febr. 9-iki nyilvános felolvasó ülésén Zigány Jolán budapesti egyetemi hallgató ismertette a nők egyetemi életét.

Tehát hiteles forrás. Tárgyilagossága

pedig bámulatos, mert saját hibáikat kérlehetetlenül föltárta. Ismertette a francia, angol, német viszonyokat, rátért a budapestiekre. — Itt megvan a teljes egyenjogúság, tanulmányi és administrationális ügyekben egyaránt.

Még a legfontosabb dolog is: az okmányok által biztosított kereseti foglalkozások is, mind szabadelvűen és igen nagy előrelátással vannak elrendezve. És, amint mondja, az egyetemen a „hatóságok éstanárok kifogástalan, sőt talán itt-ott kissé elnéző jó indulattal bánnak a nőlátogatókkal.“ Ebben megelőztük a külföldet is. Azonban elfogulatlanul megjegyzem, hogy „a belső élet dolgában már ezt nem lehet elmondani, mert úgylátszik, nem vagyunk annyira kitartók, mint a németek, mert sokkal több társnőnk kezdi el a tanulást, mint ahány b-végzi. Azután az egyetemen előadások közben levagi udvariasságokat várnak a férfi kollegáiktól. Szeretnek a diákkisasszonyok az első padokba ülni s szívesen veszik, ha férfi kollegáik átengedik a legjobb helyeket. Azután nem a leggyyszerűbb ruhákban járnak az előadásokra, sőt még saperonra is rászorúl egyik-másik. Szeretik és gondozzák még a rólok szóló hírlapi híreket s apró stréberségeket követnek el. Szóval megfeledkeznek arról, hogy az egyetemen nem hölgyek ők, hanem tanulók“ stb. (Pesti Hirlap február 10.)

Nem tudjuk milyen szakon van a felolvasó kolleganő, de orvosnak való, mert ime a diagnozist csakugyan eltalálta! Ez a baj! Ez az ok!

„Az egyetemen nem hölgyek ők, hanem tanulók!” Ezt sehogysem akarják megérteni a mi szeretetreméltó bodros fürtű kollegáink. Régen panaszojják az egyetemi hallgatók, hogy *nő kollegáik a nekik szabadelvűen megadott egyenjogúságot úgy értelmezik, hogy a mellett régi női előjogaik teljes épségben maradnak!* Ez abszurdum. Ha tetszik az egyenjogúság, tegyék le az előjogokat, legyenek az egyetem falain belül a többiekkel egyenlően és kizárólag tanulók!

Nem helyes az sem, hogy a hatóságok és tanárok velökszemben „kivételeskednek”, elnézők stb., mert ezzel alapot adnak a *kivételesség vindikálására*. Az pedig határozottan türehetetlen, hogy az egyetemen, ha csak a *nem* szerint is, de egyáltalában bármiként létrejöjjön és prosperáljon egy *privilegiumos kaszt!*

Ez ellen érthető a nagyfokú ingerültség, ez ellen indokolt a legenergikusabb tiltakozás! — És e tiltakozás, mely csak a túlkapások reactiója, semmiképen nem bélyegezhető „lovagiatlanságnak” vagy a „női nem ellen való tiszteletlenségnek”, amint némely hypereman-

cipátorok vágynának bélyegezni! Egyetemi polgárok állanak itt egymással szemben s nem férfi és nő! Azonban aggodalom száll meg bennünket, ha vajjon e viszály élesedik a diákkisasszonyok előjog-vindikálása miatt, nem fog-e a nő iránt tartozó illendő tisztelet csorvát szenvedni; mert végre is mindenki kifogyhat a türelméből.

Jó lenne tehát még idejekorán javítani a mai, méltán elégedetlenséget keltő állapotokon! A lapoknak pedig nem kellene mindent, ami az ifjúságra vonatkozik szenzáció kedvéért túlon túl megnagyítania!

(Ifj. R. L.)

Ifjúsági élet.

Református ifjak egyesülete. Lelkesedéssel gyűlt össze február 23-án főiskolánk ifjúsága. Theológusok, jogászok, képezdei és gymnáziumi tanulók mintegy 300-an jöttek össze, hogy a valláserkölcsei élet és reform. közszellem ápolása végett munkára szánják magukat. Megjelentek Balogh Ferenc, Csiky Lajos, dr. Ferenczy Gyula, Erőss Lajos és Elek Lajos tanárok

TÁRCA.

Meglátogatlak.

*Ha egyszer csöndes ember leszek belőlem,
S nem nézhetek sötét szemedbe már,
Selyem hajad nem simogathatom meg:
A lelkem hozzád vissza-visszajár.
Meglátogatlak, észre sem veszed majd,
A szívedbe lopódzva csöndesen:
Te rám gondolsz akkor egy pillanatra,
A nélkül hogy akarnád, édesem!*

*Mikor még fénybe, omló napsugárba'
Ragyog körülte az egész világ,
Kék égen fehér felhőrojtok úsznak
S a fákon nyílik ezernyi virág:
Egyszerre csak, miként egy könnyű fátyol
Rád hullanak a színes levelek,
S egyet lobban az édes tűz szívedben...
Én jártam ott, ki fölkerestelek!*

*És majd később, ha köd borúl a tájra,
Bágyadt sugár ömlik el mindenem,
S az elmúlásnak csókja ott reszket már
Minden virágon, minden levelen,
Lehull az alkony szürke fátyolával,
S ott jársz az őszi, sárgult fák alatt...
Egy köny lopódzik lassan a szemedbe —
Én voltam ott... meglátogatlak!*

Milotay István.

Liszokay kapitány.

Az első déj az idén Hubertus napja körül forrázta le a növényzetet. A reggeli tompa szürkesség felett hamar diadalmaskodott a nap, mely sugarait helyel helyel átlövelte a kopott őszi világra, míg végre ott ragyoghatott a tiszta égen, szomorú mosolyával, melylyel a világtól bacsúzik. Csalóka fényével nem sokáig csokolgatja már egyszer-egyszeri fordulásában a színes pagonyokat, a dérlepte ugart és a gazos kórófoldeket;

is. A 37. dicséret 1-ső versének eléneklése után Csighy Andor szénior mondott szívből jövő imát, Majd Nánássy Lajos 3 th. terjesztette elő indítványát, melyben ref. ifjúsági egyesület felállítását ajánlotta. Indítványát az ifjúság elfogadta Majd Balogh Ferenc, Csiky Lajos és dr. Ferency Gyula tanárok szólaltak fel s lelkesítő szavakkal buzdították az ifjúságot a cél megvalósítására. Megválasztották az alapszabályt szervező bizottságot s a gyűlést Görömbei Péter esk. felügyelő szép imája után éneklés zárta be.

A legnagyobb lelki örömmel üdvözljük az új egyesületet, megtestesülése az a félig öntudatosan, félig öntudatlanul utóbbi időkben valamenynyünkben élő vágyaknak, ébredező eszméknek!

Magunk is mindent megteszünk érdekében, ami csak tőlünk telhetik. Teljes mértékben átértjük hivatását. Nagy misszió vár reá a mai szomorú időkben! Barátaim, munkára föl tehát!

Keresztvita. Az a szerencsétlen keresztügy, mely egyike volt a minden bajt okozó kínos kérdéseknek, még mindig kísért. Mi akkor is meg voltunk győződve, hogy a budapesti egyetemi ifjúságnak nem kívánsága, csak néhány ultramontán ifjúnak a néppárti vezérek suggerálták, hogy kérjék: tüggesztessék ki a budapesti egyetem összes helyiségeiben a kereszt, így tüntetőleg nyilvánítsák az egyetemnek szigorúan katolikus

voltát. Szerencsére az államcsíny nem sikerült, de a suggeráló néppárti vezérek még mindig nem tudnak nyúgodni. Zichy János gróf a képviselőházban a közoktatási budget-vita alkalmával az egyetemi tételnél felszólalt és hangsúlyozta az egyetem szigorúan katolikus jellegét. Azután sokat beszélt az egyetemi ifjúság elutasított kérelméről. Szép szavak, szép mondások voltak beszédében, de azokból az ígért világosság helyett sötétség árad. Nem a kereszt ellen, de az annak felhasználásával terjesztett eme sötétség ellen küzdünk. Ha már fölkelt a nap, mit akar itt az éjszaka?

A magyar ruháért. Kolozsváron a napokban népes ifjúsági gyűlést tartottak, melyen a magyar viselet fölvételét általánosan is kimondták, elhatározták, hogy az összes főiskolák hasonló határozathozatal végett megkerestessenek. A fölhívást, a gyűlés jegyzőkönyvével együtt már hozzánk is megküldötték. Ennek folytán nálunk is gyűlés lesz, melyen e szép terv tárgyalatik és hihetőleg kedvező eredménye lesz a magyar ruha fölvételéért indított mozgalmunknak.

Akadémiai Kör. Egyik buzgó kollegánktól cikket kaptunk, melyben megpendíti a két év előtt annyit emlegetett és valamennyiünk által ma is sóvárgott: *Akadémiai Kör* eszméjét. Sok

hamar lemegy s azután oly szomorú lesz a világ, az erdő fái közt kékelő ködöt, a sikon a vereslő nyugati ég búskomorságát unalmas sötétség nyeli el.

..... Az ezred élelmező tisztje csak novemberben kérte ki szabadságát s dolgait a Kristóf főhadnagy nyakába akasztották. Kristóf Frici káromkodva jött az istállók felől, nem birt valakit találni, aki a zabfelvételnél helyettesítené, már pedig ő neki mindenképen át kellene lovagolnia Vámosra, mert egy régi ösmerőse, a szép Szendrőy Jolán van ott a rokonainál látogatóban. Sorra vette bajtársait, de azok mindannyian kihúzták magukat. A hosszú Springer főhadnagy becsület-szavát adta a szolgabírónak, hogy felmegy délután a kaszinóba kalabriászozni; Váralyi hadnagyot az egyik század-kocsiló úgy hasbarugta, hogy szédülve rogyott az anyaföld karjai közé. Mindenkinek akadt kifogása és szegény Kristófnak le kelle mondania arról, hogy azzal a lány-

nyal, a ki két év előtt egy kicsit érdekelte is, találkozzék. Liszkay százados biztosan segített volna a baján, de azt most restellte hábergatni, — hiszen ép ma egy esztendeje, hogy elvált nejétől; olyan szomorú, olyan levert, olyan komor, mint ez a leáldozó novemberi nap.

Némán ül hintaszékében, melyet az ablakhoz tolt; a volt feleségétől levelet kapott, azon gondolkodik. Lám, az asszony még most is szereti őt; hiszen mily szomorú hangon írja, hogy a jegygyűrűt ne várja vissza, hadd tartsa ő azt meg, úgyse fog az ujjára másnak a gyűrűje kerülni sohase!

A kapitány elmerengve bámult ki a szürkülő világba, majd felsóhajtott: „Istenem, miért is történt ez így?” — hiszen szerették egymást: boldogok voltak, ha kis szöszke gyermeküket nézték. Nézeteltérés a legideálisabb házasságban is fordulhat elő, utóvégre nem isten az ember, hogy bolondot soha ne kövessen el, de okos em-

egyletünk van, de a legtöbb szakirányú vagy speciális hivatású. Egy sincs, mely az egész akadémiai ifjúságot tömöríthetné. És nincs az ifjúság számára megfelelő helyiségünk sem, amint már egyszer megírtuk mi is.

Igéri a cikkiró, hogy legközelebb részletesen ír e tárgyról. Mostani cikkét, — mert későn érkezett, nem vehettük föl, de következő, márc. 15-iki számunkban tért adunk e tervezet tárgyalásának.

Bizottságok. A kongresszusokon csak megalakítják a bizottságokat, de azok ugyan nem igen adnak életjelt magukról. A Budap. Egy. Lapok írja, hogy az *iparpártolási bizottsággal* mi van? miért hallgat? Bizony mi is szeretnénk tudni! Valamint egyéb bizottságokra is kíváncsiak vagyunk. Így pl. mi van a *diák-jelvényekkel*? Azt határoztuk, hogy már a nyár folyamán elkészíttessenek. Már ide-tova egy év és még semmi hírért sem hallottuk. Hja, ilyen volt, ilyen lesz a bizottság valamennyi!

Canossa az autonomiáért. A budapesti Egyetemi kör vezetői az autonomiáért Canossába járnak. Most az új rektortól, Kisfaludy Bélától kérték a helyzet javítását. Az autonomia visszaállítását. Megígérte, de az ígéret dacára is, aligha esz már az idén a bonyolodott helyzet tisztáz-

ható és a normális állapot helyreállítható. Delic'o maggiore immeritus lues....

Theologus konferencia. A protestáns theologus ifjak február 10 – 15 ig tartották ez évi konferenciájukat Budapesten. Isteni-tisztelettel nyitották meg. A tulajdonképeni tanácskozás 12-én kezdődött. Csighy Andor szeniorunk nyitotta meg az ülést, táviratilag üdvözlötték a protestáns egyház nagyjait. A tanácskozások tárgyai voltak: I. *Evangelium és tudomány.* (Referens: Görömbey Péter, correferens: Németh Károly.) II. *Theologusok gyakorlati képzése.* (Referens: Soós Károly, correferens: ifj. Porkoláb Gyula.) Azonkívül több jelentések, indítványok. Örvendetes jelenség, hogy, a mit a vének oly rég halogattak, theologus ifjaink az *unio útját egyengetik!* Ezután az ágostai evangélikus theologusok is részt vesznek a konferencián minden évben s a *Közlöny* nekik is hivatalos lapjuk lesz.

Színház, művészet.

Ocskay brigadéros. Évek óta várjuk-várjuk a magyar drámát. Importálnak hozzáuk külföldieket, néha jókat, legtöbbször rosszakat.

ber az olyasminek nem tulajdonít semmi fontosságot; hanem hát ki tehet arról, hogy a felesége szülei bolondok voltak s midőn egy alkalommal a leányuk, az az elkényeztetett gyermek, az a hihetetlen módon féltékeny és érzékeny asszony szokása szerint sírva ment haza; azok a helyett, hogy észére térítették volna, még férje ellen heccelték, az após, az a felfúvalkodott és maga szerette vagyonára kevély ember, ki mindig úgy tekintette őt, mint közönséges hozományvadászt, megragadta az alkalmat, hogy nézeteit diadalra vezesse; telebeszélte leánya fejét, hogy férje soha se szerette, nem szerelemből közeledett feléje — óh a katonatiszt — csak vagyonos leányt vehet nőül! — Közöttünk mindennek vége lett. Egy Liszkay kapitányt ilyesmivel ne gyanúsíthasson senki; ha az asszony elhagyta — ő vissza nem hívja soha!

Felugrott a székből s az emlékek által felizgatva járt-kelt szobájában.

A sötétség ráborult a rideg legénylakásra szomorú a magános férfi otthona, de annak szomorú csak igazán, a ki már élvezte a madarak csicsérgését.

*

Nem hiába nyitott az ákác meg az orgona kétszer, gyönyörű szép az ősz, meg hosszú is. Szent Hubertus napja viritó őszirózsákat és világos toiletteket üdvözölhetett.

Hubertus napjára a tisztek nagyszabású falkázást terveztek, melyről azonban az ezredes úr megbetegedése miatt le kellett mondaniok. Mindazáltal a fiatalabbak illőnek találták, hogy a véd-szentet egy rókával megtiszteljék s így a vhippek jókor reggel kibocsátották a kutyaikat, melyek vidám üvöltözés közben hengergették a kaszárnyaudvar napsütötte porondjában s örömmel üdvözlötték a felnyergelt lovakat.

Liszkay századosnak ugyan semmi kedve sem volt ahoz, hogy most a tisztek közé kevered-

Azonban ha akad jó is köztük : idegen az nekünk ! Nem magyar vér lüktet azokban.

Az Akadémia, a Kisfaludy Társaság; sőt már egy vidéki irodalmi kör is, évek óta tűzik ki pályadíjait, ez irányban minden jelentősebb eredmény nélkül. Magyar drámánk, csak hiába várunk ! Özönlenek azonban és bitorolják a helyedet gyatra operettek, silány boházatok, trágár otrombaságok.

Ilyen körülmények közt nagy örömmel vetjük *Herceg Ferenc Ocskai brigadérosa* hírét. Lesz tehát magyar drámánk, történeti drámánk ! Hát nem lett az belőle. Színmű. Talán könnyebb-ségért, vagy mert Herceg úgy hitte: elszokott már a drámától közönségünk.

Azonban nagy hatást tett A Vigszínház nem látott még olyan premiért. Általános az elismerés, közönség, kritikusok, szakértők, laikusok egyaránt dicsérik. Nagy dicsőiséget szerzett Herceg.

Vegyült a diadalba disszonans hang is. A harmadik felvonásból sokan azt magyarázták ki, Herceg, hogy az Ocskay bűneinek ba nem is menthetőségét, de emberilog érthetőségét és mintegy kényszerítettségét bizonyítsa, a nagy fejedelmet: Rákócyt törpíti el, annak bűneit állítja okúl Ocskay árulásának. No, ez, amint a darabból kitűnik, de meg a szerző is erősen hangsúlyozta már, tévedés ! Ő Rákócyt éppen nem akarja tör-

píteni, sőt ellenkezőleg. Rákócy nem is jön színpadra, az udvar egynéhány intrikus tagja az ő tudtán kívül cselekszik, az ő nevében. Ez észrevehető a darabból. Így azok bűnei, nem Rákócy bűnei. És ha Rákóci magasztos személyét annyira nem akarta érinteni a költő, hogy színre se hozza, azért udvarának bűnös tagjait kimélet nélkül állíthatja elének, azzal sem az ő emlékét, sem a történeti igazságot nem sérti meg. Már különben el is csitult a vihar, melynek, sajnos, némelyek politikai színezetet is adtak.

Vajjon mikor láthatjuk a debreceni színpadon Ocskay brigadérost ? Ugy halljuk, március 15-én előadják.

Színházunk február havi reportoirján néhány újdonság is szerepelt. Így Brioux: Bölcső c. társadalmi színműve. Unalomig emlegették, midőn a fővárosban bemutatták, nem óhajtjuk tárgyalni hosszasan. Tagadhatatlan szép némely részlete, de egészben véve kétségbeejtő filozófálások, elnyújtott dikciózások sorozatánál nem sokkal több. Másik újdonság Háló Sándor: Éjféli után-ja. Ezt csak a hatásos cím kedvéért és azért írták, hogy Budapest éjszakai életét színpadra cibálják. Nagyon gyenge, boházatok-niveaun álló darab.

Mostanában különben magasabb műélvezetekben is volt részünk, melyért elismerés illeti az igazgatót.

jék, de azért ő is lóra ült, annyival is inkább, mert neki kellett a beteg ezredes helyett a masster tisztét magára vállalnia.

A kis tarka kutyák féktelen rakoncátlansággal özönlöttek ki az utcára s bizony sokat kellett a vhippeknek vesződniök, hogy összetarthassák őket. A tiszték a friss reggeli légtől kipirult arcúak, vidáman cigarettézve beszélgettek ; egyedül Liskay kapitány volt hallgatag. Azon törte a fejét, hogy mint kellene a vadászatot intézni, hogy a halali Zsolca körül legyen : szeretne volna a kis fiát megtekinteni, a kit a válás óta nem látott.

Kiértek a dérlepte kóróföldek közé, a nagy nyomásra, hol a fűszálakat ezer meg ezer ragyogó pókhálósál köti össze: a lány fúvalom fellebbentette azokat a tiszta kék levegőbe s a tiszték attilái csakhamar teli voltak ökörnnyállal.

A két vhipp közrevette a falkát s Kristóf főhadnagy, mint hundesmann, hátulról szidta a kutyákat.

A hosszú Springer legszélről lovagolt s bizonykodott, hogy ma nem lesz szerencsájük, mert ő vénasszonyt látott, de meg a rókának is lesz annyi esze, hogy Hubertus napján otthon tartja a frakkját nem jön ki az ugarra egerészni. A társaság neki ment egy ároknak ; a Kristóf sárgája oly hatalmas fleing vette az akadályt, hogy lovagja szerint a levegőben mindketten megéheztek Kicsibe múlt, hogy a százados úr lova orrára nem esett, oly szerencsétlenül ugráta át az árkot. Springer a master lovának rossz ugrását szintén felhasználta annak a bizonyítására, hogy ma nem lesz szerencsájük ; -- „Lám a szerencsétlen kenyérmezei vereség előtt sem hiába botlott meg a Hunyady János lova.“

Váralyi hadnagy mosolygott a Springer történelmi tudományának hiányos voltán, de hát nem szólott semmit, mert elvégre is ő csak hadnagy, míg amannak két csillag ragyog a gallérján s így még a Kenyérmezőn is felebbvalója neki.

Komáromi Mariska vendégszerepelt néhány darabban (Szultán, Orpheus.) Az ő nagy művésztéről írni, igen kicsiny ez a tér, mely most rendelkezésünkre áll.

Szintén nagy műélvezetet szerzett Réthy Laura, a vidék egyik legnagyobb művésznője is, kétszeri vendégszereplésével.

E hónapban különben ha nem műélvezetet is, de bizonyára ritka látványosságot nyújtott a vendégszereplő párisi *röpülő ballett* pantomimikai légtáncsaival.

A műsor március havi érdekessége *Cyrano de Bergerac* lesz, melyről lapunk máshelyén írunk.

Hangverseny a Zenedében. A debreceni zenekedvelők körének harmadik hangversenyére (1901. febr. 24.) nagy érdeklődéssel mentünk, mivel a nagy erőmegfeszítéssel is csak igen nehezen összehozott nagy zenekar első fellépte volt a műsoron jelezve. Meglehetősen nehéz szerepre vállalkozott első fellépte alkalmával is ez a zenekar. Zenekar! Na hát igen, zenekar volt a papírra felírva. A pódiumon megjelent, a solistát és karmestert kivéve, összesen 10 ember. Ezek közül kettő vadászkürtös, kettő klarinétos s egy fuvolás volt. A másik öt volt a vonós. Hegedűs kettő volt, egy első s egy másod hegedűs. Na hát így nem lehet zenekarnak nevezni azt a gyülekezetet. Vonósok leg-

alább is kétannyian legyenek, mint a fúvósak. S lehetnének is. Csak az az érthetetlen s csodálatos, hogy azok a tekintélyes emberek hiányzottak nagyobbbrészt, kik részint a társadalomban elfoglalt előkelő állásukkal, részint pedig zenei tudásukkal jó példával mehetnének elől. Mert „A példa vonz”. Térjünk át a műsor egyes számainak bírálására. Mendelssohn Bartholdy Félix 20. munkája, egy vonós nyolcasa volt az első szám. Szerencsétlenül esett a választás erre a darabra. Mendelssohnak egyik kevésbé sikerült s igen nehezen érthető munkája. Előadták: Füredi József hegedűművész (I. hegedű). Szilágyi Imre, Kövy Lajosné, Schwarz József (brácsa), Füredi Samu gordonkaművész és Kövy Lajos (gordonka). Legjobban tetszett a közönségnek az „Andante” rész, mely különben a legszebb része is az egész műnek. Az előadás nem a legtökéletesebb volt. Egy pár helyen tempóbeli ingadozás, sőt hamis hang is észlelhető volt; ez utóbbit azonban a hangszerek lehangolódása okozta. Az est vendége Valent Vilma urhölgy, a magy. kir. operaház tagja lépett ezután a pódiumra, Kienzl-nek a „Bibliás ember” dalművéből énekelt áriával egészen magával ragadta a közönséget. Rosina áriáját a „Sevillai borbély”-ból szintén igen szépen énekelte. Az egész közönség figyelmét lebilincselte és meghatotta győ-

A falka gazos kórófldról, valami kinn felejtett kórókúp tövéből egy árva rókát ugrasztott fel, amely alkalmasint kálvinista lehetett, a miért számításon kívül hagyta Hubertus szent napját. Már akármilyen vallású volt is, de tény, hogy nagyszerűen birta magát, egész a zsolcai határig kellett utána galoppirozni, míg nyakoncsiphehték. A Liskay százados óhajta tehát — a róka szélsőye folytán — teljesült: a halali a zsolcai tanyák alatt történt.

Springer főhadnagy megesküdött, hogy a zsákmány még kölyökróka: a mi felett meg Kristóf mosolyodott el.

A társaság meglegelte mára a vágatást s visszafelé készült. Liskay százados magához intvén legényét, a tisztekhez fordult:

— Pardonne urak, nekem egy kis dolgom van itt Zsolcán; csak eredjetek hazafelé, ha lépésben mentek, még tán találkozunk is... adieu!

A tisztek szalutáltak neki; mind tudták,

hogy hová szándékozik s hazafelé menet sajnálkoztak szerencsétlenségén.

★

Liskay százados toronyiránt ügetett a falu felé legénye kíséretében. Útközben azt akarta magába disputálni, hogy ő meglátogathatja fiát anélkül, hogy bárkinek joga lenne ebben valami mellékcélt kutatni, ha szerencsétlen is, de nemes büszkesége még megvan.

A falu alatt látszottak az apósa tanyájának fái, s elérve a jegenyés dűlőt, már a kastély is meglátszott. Liskay minél közelebb ért a majorhoz, annál inkább érezte, hogy szíve elszorúl, hogy szinte lélekzete is elakad. Odaért a tanyához; a komondorokkal mitsem törődve lovagolt az ákácfas bejáróban a kastélykert felé. A kastély terraszán sötét ruhás hölgyet látott ülni, — szíve nagyot dobbant, de arcával a legnagyobb közönyt színlelte. A kert lécajtájánál leszállott lováról s benyitott a kertbe. A jól ismert kanyar

nyörű, erőteljes alt női hangjával. Tisztelői remek szép virágállvánnyal lepték meg s a közönség mindaddig tapsolt, míg ráadást nem kapott.

Két ismert művész, illetve művésznő lépett ezután fel. — Füredi Samu gordonkaművész és felesége, ki zongorán kísérte. Egy híres, régi classicus mesternek: Corelli-nek egy Sonatáját játszották el. Ez a darab kevés virtuozitást, de sok előadást kíván. S csakis igen szépen előadva lehet vele hatást elérni. Füredi Samu pedig igen nemes felfogással s classikus művekhez illő nyugodt komolysággal játszott. A mű egyes részeinek eljátszása után frenetikus tapsviharban tört ki a közönség s az utolsó rész, a Giga eljátszása után pedig hangos dobogással, tapssal s újrázással követelte a ráadást.

Kalhbrenner 61-ik munkája, I. zongora hangversenye volt a következő szám, mit Pavelkó Jolán úrhölgy zenedei tanárnő adott elő zenekar kísérettel. Pavelkó játékaról nem igen mondhatni semmi újat, régóta kedvence már ő a debreceni közönségnek s mostani szereplésével is nagy tapsvihart provokált a közönségtől. A zenekarnak kitűnő a karmestere Hitessy Lajos, a magyarországi művészgárdának e veterán tagja. Jól esett látnunk, hogy az öreg úr mily fiatalos tűzzel s erélylyel dirigált. Magasabb művészi igényeknek a zenekar játéka még nem felel meg, de hisz

az nem is várható egy új zenekartól még. Egyet-mást már elmondottunk a zenekar hiányairól s csak azt hangsúlyozhatjuk még, hogy minél több vonóst! A közönség a közönségesnél nagyobb érdeklődéssel hallgatta az előadást, mit főleg a Pavelkó kisasszony remek, szép s magas szárnyalású művészi játéka okozott

Valent Vilma úrhölgy lépett ismét a lámpák elé s Thomas után ismertette a közönséggel a citrom termő helyét (Thomas A. Mignon dala.) Legnagyobb hatást ért el Abt Ferencznek fülbe-mászó s külső hatásokra épített Kakuk dalával.

Ez alkalommal meglehetősen nagy számmal jelent meg a közönség s a termet majdnem egészen betöltötte. Nem lehetett kivenni azonban, hogy a közönséget zsenirozta-e a művészek játéka, vagy pedig a közönség hangos beszéde zsenirozta-e a művészeket. Mindenesetre ez utóbbi lehetett legalább a Füredi Samu gordonka-művész játéka előtt, kit a közönség annyira negligált, hogy egy jódarabig, amíg aztán néhány erőteljes püsszegésre el nem hallgatott a — hallgatóság — nem is kezdhette meg játékát. De így ment ez az egész előadás alatt. Pedig hát ez jellemző.

Peéry.

gós útakról a lehúllott levelet felseperték; a fák és bokrok lombjai nem sokat szenvedtek a dér miatt; a kertben nem mutatta még semmi az őszt, — csak a fakó pázsit és a két oldalt nyíló chrysanthemum, ez a bolondos virág, — mely úgy hazardirozik, hogy akkor nyitja ki gyenge szirmait, mikor azok le is fagyhatnak már.

Hilda asszony már messziről észrevette a közelgő huszárt, alig birt megmaradni a terraszon — szíve majd kiugrott helyéből.

Pedig számított ő erre a pillanatra: midőn az apa látni kívánja fiát; szívdobogva gondolt e jelenetre. Ime most itt van; csak azért jött, hogy gyermekét megcsókolja s azzal odább megy; — ah, ha egyébre még csak gondolni is lehetne! — de hiszen vége már mindennek. Mikor a dér leszáll, mikor az ökörnál úszik a levegőben: chrysanthemum nyílásakor édesen lehet álmodozni az eljövendő kikeletről; szép az őszi álom,

— télére jó benne kéjelegni, de ha felébredtünk álom volt, vége van.

Liszkay szilárd léptekkel haladt fel a terrasse széles kőlépcsőjén, udvariasan szalutálva az ott ülő *nőnek* s bement a szobába. Az ebédlő asztalán ült kis szőszke fia, a pesztrájával játszadozott s a lehető legnagyobb idegenkedéssel fogadta az ismeretlen embert

Liszkay, hogy minden utólagos veszedelmet elkerüljön, régi időből maradt szaloncukrot vett elő zsebéből s ezzel aztán elérte azt, hogy katonabácsivá rukkolt s a baba meg hagyta magát csókolni.

— Egye meg a baba, jó cukor — apa hozta, mondta kis fiának, ki komolyan nézegette az ezüstpapirba göngyölt cukrot.

A baba levétette magát az asztalról s a kályha felé tipegett: — Viszem a cicának.

A kályha vállán doromboló cica nem vállalta

6b*

Vegyes közlemények.

Március 15. Magyar Irodalmi Társaságunk választmánya már megállapította az ünnepélyek programját. Délután, úgy amint a múlt évben is előbb a Petőfi szobor elé vonulnak és megkoszorúzzák, azután a kollegium udvarán, majd a városháza előtt lesz ünnepély. Beszédet mondanak: a Petőfi szobor előtt ifj. Rácz Lajos, a kollegium udvarán Szűcs László, a városház előtt Nánássy Lajos; szavalnak: Pirkler E., Madai Gy., Nagy S. A kántuson kívül részt vesznek a városi, a Petőfi és az Egyetértés dalkörök. Az ünnepélyekre tekintettel különben *lapunk március 15-én is* megjelenik.

A szabad egyetem szervezése. Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter a szabad egyetem szervezeti szabályzatával elkészült s ez nemsokára életbe is fog lépni. A szervezési szabályzat azon elvek alapján készült, melyekről a miniszter a képviselőházban többször nyilatkozott.

Szeged a harmadik egyetemért. Szegedi küldöttség járt a vallás- és közoktatásügyi miniszternél, akit arra kért, hogy a harmadik egyetemet Szegeden állítsa föl. Wlassics miniszter válaszában útalt arra, hogy a *harmadik egyetem*

felállítását elvben szükségesnek tartja, de ezt a szép tervet egyelőre még nem lehet megvalósítani. A műegyetemi építkezéseket, amelyek sok millióba kerülnek, csak 1903-ban lehet megkezdeni; a kolozsvári egyetem építkezései is úgyszólván csak most kezdődnek, nem is szólva arról, hogy még a budapesti egyetemen sincsen sok, igen fontos tudomány-szaknak tanszéke. A harmadik egyetem kérdése tehát *még sokáig nem lesz aktuális*; a hely kiválasztása tehát még nagyon is korai volna. Annyit azonban kijelentett a miniszter, hogy még egy várossal szemben sem tett kötelező nyilatkozatot.

Diakzavargások Kiewben. Kiewből a lebergi lapoknak hallatlan botrányokról küldenek tudósításokat. Három diák egy tingl-tangiban egy chansonette énekesnővel vacsorázott, miközben az énekesnő gyémántjai eltűntek. A rendőrség a diákokat letartóztatta, de az egyetem rektora tiltakozott az egyetemi jogok megsértése ellen és a diákokat kikérte, hogy ők ítélkezzék felettük saját hatáskörében. A rektor a három diákot egy heti fogságra ítélte. A elítéltek azonban nem fogadták el a büntetést, mire a szenátus kizárta őket az összes orosz egyetemekről és a rendőrséggel eltoloncoltatta hazájukba. A diákokat a pályaudvarhoz mintegy 2000 diák kísérte és ott

kenyerének a cukrot; a baba nem sokáig instálta. — Viszem a mamának, mondta és kiment a teraszra.

Hilda asszony letette a stoppolását. — Edd meg kis fiam, apa hozta neked; jó cukor!

Itt sem kellett hát a baba ajándéka; bement, jelentette az apjának: A mamának nem kell a cukor.

— Te edd meg kis fiam, neked hozta apa.

— Bontsa ki.

Az apa mosolyogva bontotta ki a staniolt, a gyermek még most se akarta megenni.

— Viszem a cicának.

Liszkay látta, hogy ez már mindig így fog menni, megcsókolta hát kis fiát s valjuk meg, hogy kimenetkor azon mesterkedett, hogy letörüljön a szeme szegletéből egy hivatlan vendéget. Szalutált a szép asszonynak, ki néma fejbólintással fogadta a *férfi* köszönését. A nő nem tudta hinni, hogy ennyi volt az egész: várta, hogy mikor fordul vissza?

Liszkay tétovázva távozott, mintha azt várná, hogy megszólítják, visszahívják. Semmi sem történt. Midőn egy kanyaruló által fedezve volt, letépett egy lila chrysanthemumot s vállsinórjához tűzte; majd otthon m. llé teszi annak a másíknak — azt kapta, ezt lopta.

Nem nézett többé vissza vesztett boldogságára, felvetette magát lovára s elvágatott, mint a kít üznek.

Hilda asszony tenyerébe támasztá szőke fejét s könytől homályos szemmel nézte a távozó férfit. Szoruló szívvel látta, hogy a lovasok egyenesen egy két öles ároknak száguldanak; behunyta szemeit -- s midőn újra kinyitotta: megkönnyebbülve sóhajtott fel s hálát adott az Istennek, hogy fiának atyja szerencsésen ugrott át a halál torkán.

Buzás Antal.

megtámadták a rendőröket, mindent összezártak és nagy károkat okoztak. Innen az egyetem elé vonultak s a kezükbe került rektor csak gyors meneküléssel tudta megmenteni életét, azonban így is súlyos sérüléseket szenvedett. A hatóság súlyos büntetést szabott a zavargókra, 40-et besoroztak közkatonának s ezek egyike a gyorsvonat elé vetette magát és rögtön meghalt, Hatot a katonai törvényszék halálra ítelt, mert a zászlóesküt megtagadták. Nagyon is orosz-izűek ez események!

Tagválasztások a Kisfaludy Társaságban. A febr. 7-én tartott tagválasztó gyűlésen beválasztottak: költői helyre *Pekár* Gyula, írói helyre: *Szana* Tamás, levelező tagokul: *Lőw* Vilmos (New-York) és *Müntz* Eugén (Páris.)

A Csokonai Kör felolvasó ülését febr. 24 én d. e nagyszámú díszes közönség jelenlétében tartotta meg. Géresi Kálmán elnöki megnyitója után kolozsvári vendégünk: *dr. Csengery* János olvasott fel élvezetesen Aischylos Leláncolt Prometheusáról. Utánna a Koldus és királyfi operettből a mi általánosan kedvelt művésznőnk: *Perényi* Margit énekelt, Kardos Endre kísérte zongorán diszkrétén. Majd *Zempléni* Árpád (Budapestről) olvasott fel *Didó* cz. új kötetéből költeményeket, nagy hatást keltve. Végül Dóczy Józsefnek néhány gyönyörű magyar népdalát adta elő cigányzene kíséret mellett *Perényi* Margit, vége-hossza nem volt a tapsnak, ujjazásnak

A minden részében kiválóan sikerült felolvasó-ülésért elismerés illeti a Csokonai Kört. De szeretnénk, ha ez elismerésre többször is okot adna!

A zsurnalizmus az egyetemen. Az első és eddig egyetlen német nyelvű egyetem, mely a zsurnalizmus tudománya előtt kapuit megnyitotta, a heidelbergi egyetem, a német birodalom legrégibb főiskolája. Dr Koch Adolf történész és rendkívüli tanár a nyári semesterben nyilvános előadást fog tartani „a németországi sajtó és zsurnalizmus történetéről” s ezenfelül két órai „gyakorlatokat” az ujságírás technikájába való bevezetés végett.

Pályázatok eredménye. A napokban hirdették ki az idei pályázatok eredményét, mely a várakozásnak nem egészen felel meg, a mennyiben több tétel meddő maradt, mint a „Hatvani, Keresztési-Deák I., Péczeli IV” stb. alapítványok pályatete-

lei, míg másoknak a dolgozat meg nem felelő volta miatt a díj ki nem adatott, mint a Keresztési-Deák II, alap. tételéért. Csak két tételre érkezett be elfogadható munka. Így a „Bulyovszky Gyula alapítványára kitűzött 100 koronás tételre 3 elfogadható munka jött be. A munka címe: „Korunk társadalmi viszonyaival foglalkozó komoly szatira” A díjat Gyökössy Endre és Kovács Lajos, I. é. joghallgatók között osztatták meg, míg Gulyás József 8. o. t. dicséretet kapott. A másik pályanyertes mű szerzője Hagymássy Gyula III th. ki a „Váradi-Szabó alapítvány kérdését: „A nemzeti nevelésről” fejtette meg, jutalma 100 korona.

Jogásztáncestély. Holnap Március 2-án a Bika szálló nagytermében jogász-táncestély rendeztetik, hatvan rendező buzgólkodik, így a farsang elmúlt dacára is bizonyosan pompás mulatságra lehet kilátásunk.

Felolvasások. A Jogász és Tisztviselő körben febrár 10-én nagyérdekű felolvasást tartott akadémiánk múlt évi rektora: nt. *Csiky* Lajos: „A rabsegélyező egyletekről”. Nagyszámú közönség hallgatta meg a nemes irányú, humanus eszme alapos fejtegetését. A mi impressiónk az, hogy a Jogász és Tisztviselő Kör gyakrabban rendezhetne jogi, társadalmi irányú felolvasó-estélyeket. Annyi Debrecenben a jogász ember, itt a joghallgató ifjuság, van kikért rendezni.

CSARNOK.

Útazás egy betű körül.

Elkesergi: *Figaró*.

(Folytatás és vége.)

Teljesen egyedül voltam. Körültem csend, a vonat játékos zakatolása alig hallatszik, odakünn. még mindig esik a hó, lassanként fehér lesz az egész tájék. Az útszéli sürgönydróton itt-ott kóbor varjuk, verebek gubbasztanak. Félóra múlva már alig látok ki az ablakon a folytonosan vastagodó jégrózsáktól.

A nagy üres csendességben aztán egyszerre szépen elnyomott az álom. Csak akkor ébredtem föl, mikor a vonat megállott Vámosiban.

Alig volt annyi időm, hogy a táskám fölkapva kirohanjak a kocsiból. A vonat már mozgott alattam, mikor leugrottam.

Az állomás előtt körülnézve, boszankodva vettem észre hogy járműnek se hire, se hamva.

Gyalog indultam hát neki, toronyirányában

A falu girbe-gurba utcácskáin áthaladva, a templom mellett egy nénemasszony útbaigazítása után ráakadtam a jegyzői lakra.

Zöld kerítése volt és zszindelytetője. Az ablakba rakott georginatövek és a hófehérre meszelt házfal kellemesen hatottak az apró viskók mellett

Megnyomtam a kilincset, de bizony az ajtó be volt zárva. Hosszú zörgetésre s a nagy kutyaugatásra végre előkerült egy tenyeres-talpas szolgáló. Ajtót nyitott s csodálkozó, bámuló arccal nézett rám.

Megtudtam tőle, hogy jó helyen járok, beléptem hát az udvarra. Egy nagy, bozontos kutya majd lehúzott, alig tudtam jobbra-balra forogva megszabadulni tőle.

Az udvar közepén galambdúc, a földre hintett árpaszemeken falánk aprójószág élődik, köröskörül pedig az egész házban nagy, bántó csendesség.

A ház előtti tornácon magas, szikár hölgy áll, rojtosszélű kendőbe burkolózva. Szóval a kutyát csitítja, kezével pedig tölcseért csinálva, kíváncsian vizsgálgat engem.

— Csii te... Körözs... takarodsz... csak tessék... nem harapós!

A különös fogadtatás kissé zavarba hoz, táskámat kezemben lóbálom s a tornác lépcsőjén megállva, bemutatom magamat és pár szóval elmondom, miért jöttem.

Beszédem alatt a sovány hölgy, a ki Eulália kisasszony testvérének mondta magát, folyton mosolygott. A nagy rojtosszélű kendőt egészen fejére húzva, csak a szünetlen mosolygó arca és fogai tűntek elő.

Aztán elől menve, bevezetett a szobába. Ledobta magáról a kendőt, s vállait negédesen felhúzva, helyet mutatott, miközben maga is leült.

Gyuszi menyasszonyának édes testvére a 40 és 50 év között ingadozhatott. Szikár, magas természetével, szüntelenül mosolygó arcával, negédesen selypítő beszédmódjával a pártában maradt vénleányok stereotipjának mondhatom.

E nyilatkozatommal egyáltalán nem szándéksom a hölgyek iránti köteles tiszteletet sérteni. Nem! E kérdéssel csak azért kívántam fog-

lalkozni, hogy ezáltal némi halvány képet rajzoljak Eulália kisasszonyról, a kihez Krisztina ő nagysága saját bevallása szerint a csalódásig hasonlít.

Röviden vázolván őnagysága előtt jövetelem okát, Gyuszi barátom után tudakozódtam.

— Ah, ők már nincsenek itt — selypitén Krisztina kisasszony.

— Nincsenek? Hogy-hogy?!

— Igen, igen, elúztak!

— Elúztak? Hová?! Mikor?

— Oh! mindjárt tegnap az esküvő után. Rettentő türelmetlenek voltak! Alig várták, hogy mehessenek. Azóta már talán ott is vannak az örökké mosolygó olasz ég alatt, igen, óh igen!

Szempillái meghatóan rezegtek, újjáival mé-lázva babrált régi divatú ruhája fodraival.

Elképedve ültem helyemen. Mi ez? Mi történhetett itt? Minek jöttem én akkor ide? Minek hívtak? Különösnek, megmagyarázhatatlannak tűnt fel előttem az egész.

— Hát megvolt már az esküvő?! — kérdém

— Meg! Hogyne! Még tegnapelőtt. A két boldog gyerek úgy sietett vele! Alig húnnya le szemeit szegény anyánk, már is egybekeltek. A gyász sem hátráltathatta boldogságuk napját! Mert szegény anyánk nem igen egyezett bele ebbe a házasságba. Azt mondta, csak az ő életében ne! Várjatok, míg meghalok! Nagy, igen nagy beteg volt szegény. Most, hogy meghalt, egy hét múlva Eulék egybekeltek. Csendben, szinte titokban! Ah, a boldogság türelmetlen, nagyon türelmetlen!

Mélyen, tompán rezgett a hangja, mikor a türelmetlen boldogságról beszélt. De aztán felcsillant a szeme, mosolyogva, ábrándosan tekintett rám s olyan különös, perzselő tűz volt a nézésében.

— De hát akkor mért hívott engem násznagynak Krejánich?! — kérdém, felvéve újra az elejtett fonalat.

— Igen, óh emlékszem, György beszélt róla még régebben, hogy egy jóbarátját kérte föl násznagynak. Igen, említette a nevét. Ön volt az. De elúztasuk előtt sürgönyt küldött kegyednek, hogy...

— Igen, persze, ép arra jöttem el.

Átadtam neki a táviratot. Egy darabig forgatta sovány, csontos újjai közt, éles, szúrós sze-

mével átfutotta a sorokat, aztán nyugodtan visszaadta.

— Nos?! — kérdém.

— Igen, ez meghívás! De György nem ezt sürgönyözte, azaz hogy ezt és mégsem ezt. Itt valami tévedés történt. Hogy hol, azt nem tudom. Az eredetiben ez állott: *Ne jőjj!* és itt az van: *Te jőjj!* Egy betű cserélődött fel. Csak *egy* betű.

És mindezt oly nyugodtan mondta el, mintha igazán semmi egyéb nem történt volna, csak hogy fölcserélődött egy betű. Az, hogy én most potyára idefáradtam, mitsem tesz. Csak egy betű az egész és semmi más!

— A távíróhivatalban történt a hiba, — mondta — a kézirat jó volt, én is láttam.

Úgy látszott, nem tartja érdemesnek a dolggal tovább foglalkozni. Cognakkal kínált és másra terelte át a beszédet.

György és Eulália szerelmének ecseteléséhez fogott, színes szavakkal festé az ifjú pár boldogságát, a szerelem óriási hatalmát és az emberek gyarlóságát. [Elbeszélte, mint ismerkedtek meg, mint szerettek egymásba György és Eulália, megindítóan adta elő, hogy szerelmüknek ő volt, ő, Krisztina kisasszony, egyedüli tanúja Erősen állítá, hogy a fiatal szíveket egyedül a mennyei gondviselés hozza össze, az szítja föl szívükben az olthatatlan lángot, s úgyanaz segíti át őket minden akadályon.

Beszéd közben szemei fénylettek, arca ragyogott, ránczai elsimúltak s hajának egy tincse homlokára csúszott.

Szavai nagy hatást keltettek bennem, úgy hogy idején valónak láttam sürgősen távozni. Fölállottam és készülődni kezdtem.

Krisztina kisasszony látva szándékomat, félbehagyta kedvenc témáját és marasztalni akart.

— Minek megy el? Hová siet? Maradjon itt, legyen vendégünk, minthogy ugyis annak szándékozott. Szívesen látjuk. Györgyék is örülnének. Aztán van itt egy pár család. Jól találná magát körünkben. S ha nem únja társaságomat, így... egyedül... is elbeszélgethetnék egyről-másról. Igazán, oly ritkán van módomban magasabb látkörű, hozzám hasonló emberekkel társalogni. Maradjon itt...!

Sietve, majdnem hévvel tiltakoztam. Biztosítám önagyságát, hogy társasága már is a legkellemesebb percekét szerzé nekem, hő vágyam

volna a vámosi intelligenciával is megismerkedni, de sajnos, a szükség törvényt ront, mennem kell. E találkozást azonban legkedvesebb emlékeim közt fogom őrizni.

Alighanem többet is mondhattam a kelleténél, mert önagysága melegen megszorítá kezemet.

— Látogasson majd meg bennünket — sutogá olvadozva.

Hosszas búcsúztatás után Krisztina kisasszony a kapúig kísért. Itt még egyszer melegen kezetszorítva, végre elváltunk.

Gyorsan, hátra sem nézve, rettenetes vegyes érzelmekkel siettem az állomás felé.

Célom volt először, hogy a távíróban botrányt csináljak, de már izzott a föld talpam alatt s örültem, hogy a legközelebbi gyorsvonattal hazaútazhattam. Persze a sok izgalomtól eszembe sem jutott, mi vár otthon reám.

Farkaséhesen, fáradtan nyitottam be rendes vendéglőmbé. Alig tettem egy pár lépést, már észrevettek. Egész pincérhad: ételhordó, fizető, pikkoló egymást taszigálva, kajánul mosolyogva rohant felém, az új prédára:

— Boldog újévet, nagyságos úr!

Dühömben kettéharaptam a szivaromat, zsebemben pedig a húszfilléres és koronások csörömpölni, jajgatni kezdettek...

*

Ilyen az élet!

Cyranó de Bergerac.

Savinien de Cyrano.

Ez a neve annak az embernek, kiről Rostand Edmond legújabb drámáját írta s mely művet Ábrányi Emil hangzatos, bájos nyelven átültetett magyarra Cyranó, mint életében, úgy halála után sem volt nagyon emlegetett alak, pedig úgy az irodalomtörténet, mint a história bátran foglalkozhatott volna vele, mert Franciaországnak büszkének kellett volna lenni, hogy egy ily tiszta jellemű s a természettől oly kiváltságos istenadta észbeli tehetséggel megáldott lényvel birt. Rostand legújabb drámájának hőseül őt választá s méltán, mert ideje volt, hogy megismertesse a mai ifjú kort egy olyan emberrel, kinek nyomdokán haladni nem szégyen, hanem büszkeség. E szindarabban hűen lefesti az író a XV-ik század

viseletét, szokásait. Abban az időben rendkívül divatban volt Franciaországban a párbaj s az úgynevezett fellengzős stílusban használt beszédmódor, mely módorral ha valaki nem birt, társaságban nem mert megfordulni félvén a megszólásoktól. Thália templomába nagyobb része nem azért ment, mint a mai korban teszik sokan, hogy megmutassák, miszerint ők is járnak színházba, hanem hogy ott a szép nyelvezetet hallgassa s a mit lehet, elsajátítson belőle, hogy egyes íróknak nagyobb műveit meghallgathassák, — mert abban az időben rajongtak mindenért, a mi szép. Ha valaki szépen tudott öltözködni s finom módorral birt, nagy tiszteletben tartották, úgyszintén, ha valaki szép tartással vívott, vagy az irodalommal foglalkozott, mind előnyére vált s ha bármily csekély tehetséggel is birt, szorgalmát méltányolták. Csak egy nagy hátránya volt e kornak: a hízelkedés. Feltűnni csak úgy tudott bárki is, ha fejét meghajtva helyt adott a kétszínűségnek s önértetét visszafojtva, a közvélemény bárdja alá hajtá tejét. Őszinteség, igazmondás abban a korban nem foglalt helyet, mindenki nagy akart lenni, nagyobb a másikinál s e célból kész volt lenni bármi, csak hogy a piperkőc marquis-k s grófok kegyét elnyerje. Cyranó ezek fellett magasan állt! Ő nem adta el önértetét, nem türte, hogy az igazságot s a jogot lábbal tiporják. Munkáiban leverte mindazokat, kik csekély tehetséggel s álszenteskedéssel magas polcra jutottak. Ez okozta vesztét s ezért nem vette figyelembe senki, azaz, mert nagyon is figyelembe vették; mert féltek tőle, hogy a tollára kerülnek, mellőzték, leszólták munkáit s oly rossz híreket terjesztettek felőle, hogy az emberek huzódva távoztak mellőle s nemcsak hogy munkáit meg nem vették, de később már nem kapott embert, a ki kiadja azokat. Nem volt szerencséje semmi- ben. — Dolgozott, nem méltányolták, szeretett, nem viszonozták! Szerelme épp oly balul ütött ki, mint élete folyása s még halála is más volt, mint a többi szokott lenni. Mivel a magasrangú népet folyton bántotta, bosszút forraltak ellene és nyomorult bérenceket fogadtak fel, hogy foszszák meg életétől. Nyíltan nem mertek szembe szállni véle, mert rendíthetetlen bátorsága s erős karja hamar végzett bárkivel. A párbajban ritkította párját s mindig kereste az alkalmat, hogy valakivel verekedhessék, különösen nagy orra

volt legtöbbnyire párbajozásának oka, mert végtelen elkeserítette, hogy a természet őt ilyen csúfsággal tüntette ki s e feletti bánkódásában csaknem búskomor s embergyűlölővé vált s ha valaki csak merően arcába nézett, már annak tulajdonította, hogy gúnyolja nagy orrát s rögtön kardélre ment vele és soh'se hibázott! Biztos kézzel kezelte kardját s csaknem húsz embert küldött párbajban a másvilágra. Nos, Rostand ezen emberről emlékezett meg s az ő életefolyását mutatja be drámájában; mit mi, — kik jó előre foglalkoztunk e szép művel, — kötelességünknek tartunk a nagy közönséggel megismertetni.

I. felvonás.

Előadás a Burgund palotában. Mindenféle néppel találkozunk itt, polgárok testőrök, marquisok, apródok, katonák stb. A többek közt megjelenik Nuvillette Christian báró, ki Párisba jött, hogy a kadétek csapatjába beálljon, mely csapat elszegényedett ifjú nemesekből áll, ezek között van Cyranó is, kinek unokahúgába Robin Magdolnába (másképpen Roxan) Christian első látására belé szeret Roxan viszonzozza e szerelmet; de szintén titokban, mert egymást nem ismerik még. A nép összegyűl s várja az előadás kezdetét s míg a függöny szétvál, az apródok gondoskodnak arról, hogy a nagy közönség ne unja magát, különféle csintalanságot követnek el, a min a közönség mulat. Másik csoportban látjuk a gyerkőcz marquis-kat, kik Guiche gróf körül, ki Richelieu húgát nőül vevé, s ki hatalmas ember az udvarnál, ott hajlongnak s hizelegnek körülrajongva. Le Bret Cyranó barátja a termet vizsgálja folyton barátját keresi, hogy nem látja-e valahol, mert tudja, hogy Montfleury színész gyűlöli Cyranó, sőt megtiltja neki, hogy egy teljes hónapban belül színpadra lépjen. Végre hosszas várakozás után széthúzzák a függönyt s Montfleury színpadra lép; de Cyranó hangja a tömeg közű egyszerre, mint villám sujt s az előadást félbeszakítja s Montfleuryt lekergeti a színről, mire igen nagy zivaj támad. Mindenki szeretné látni a Sarah folytatását, de nem mernek Cyranóval kikötni, mert ismerik pengéjét. Valverth vicomte, kit Guiche gróf Roxánnak szánt férjül, — mert titokban eped a leány után, s ilyen formában véli, hogy hozzá közelebb juthat, — Cyranóval kiköt s orrát gúnyolja; de Cyranó szellemességével any-

nyira lefözi Vaverthet, hogy az megszegyenül, sőt Cyranó párbajra is hívja és vívás közben balladát csinál és a költemény végén leszúrja Valverthet. Cyranó szintén imádja Roxánt; de megvallani nem meri; fél, hogy csuf arca miatt kudarcot vallana s kosár volna a felelet. — Roxán szintén jelen van a színházban; midőn e dolog történik és Cyranónak reggelre légyottot ad, valamely fontos ügyben. Cyranó ezt szerelme viszonzásának magyarázva, túl boldog és felajánlja Lignier költőnek szolgál-tát, hogy hazakisérné és megvédi, kint 100 ember lesz a meslei kapunál. — kiket Guiche gróf bérelt fel, hogy Ligniért megöljék, — mivel róla egy dalt írt. És úgy is történik, Cyranó egy maga bátran szembe száll 100 emberrel.

II. felvonás.

Egy sütő boltjában játszik, mint régente voltak, az ugynevezett laci-konyhások, hol mindenféle étket, u m sültet, téstát, bort stb. lehetett kapni és hol mindenféle ember megfordult a legmagasabb néposztálytól a legalsóig, Raguenean neve e lacikonyhásnak, ki rendkívül rajong a szépért, különösen a versekért él-hal, sőt maga is kontárkodik és verset farag poéta barátjai öröme, kik barátjoknak nevezik, verseit dicsérik, csak hogy e mellet jóllakhassanak boltjában. Ebbe a boltba adott találkát Cyranó Roxánnak, ki megvallja, hogy szeret valakit s Cyranó önmagára gondolva, túl boldog, míg végre a leány bevallja, hogy Christiánt imádja titkon s felkéri, hogy mint jó párbajozó, védje és oltalmazza meg kedvesét. Cyranó megígéri. Itt szánja el magát arra a lépésre, hogy a leányról örökre lemond, megsemmisülve látja jövője boldogságát. Lemond a lányról, lemond a szerelméről. A városban híre fut, hogy Cyranó a nesli torony alatt 100 emberrel egymaga vívott s jönnek kadétok, marquisok, lovagok, testőrök gratulálni neki e hős tettehez. De ő ezt mind kedvetlenül fogadja; mert a mit leginkább remélt, a női szívet nem tudta legyőzni. Christián szintén a kadétok közé vegyül, mint új bajtárs s a többit óva inti, hogy bármiről beszélhet, csak or-ról ne! Ezt senki ne emlegesse, hogy Cyranót ne haragítsa magára. De Christián maga is harcvágyó lelkű ifjú és nem hagyja magát elijeszteni s Cyranót megsérti, folyton orrát emlegetve; de Cyranó Roxán iránti szerelemből Christiánnal kezét fog, a helyett, hogy megölné s csak mikor felfedi magát, hogy

ő Roxán bátyja, akkor kéri Christiánt, hogy bocsásson meg neki. S bevallja, hogy hölgyekkel társalogni nem tud, hogy szellemesen társalogni nem képes és fél, hogy Roxán ezért kineveti s nem fogja szeretni őt. Cyranó följajánlja szolgál-tát és a levelet, melyet Roxán számára már megírt, átadja Christiánnak, hogy juttassa Roxán kezéhez, mintha ő írta volna

III. felvonás.

Roxán háza előtt történik.

Roxán Christiánt várja, ki megunta már, hogy más tollával ékeskedjék s önérzetében fel-lázadva, nem fogadja el Cyranó további támogatását, visszautasítja Cyranónak oktatását. De mikor Roxánnal négy szem közt marad: nem talál szavakat s Roxán dühözve fordul el tőle, mivel szellemtelennek tartja Christiánt. Kétségbeesve kéri most Cyranót Christián, hogy segítsen rajta és járjon közbe Roxánnal való kibékítésében. S most következik a darab fénypontja, melyet Rostand oly bájjal írt meg, hogy hasonlót még nem produkált egy író sem. Cyranó sug az erkély alatt Christiánnak s ez utána mondva mindent, Roxánt ismét visszahódítja, de még így sem tud Christián beszélni, tehát maga áll Cyranó az erkély alá s mint Christián elbűvöli Roxánt annyira, hogy a leány kétszerte jobban megszereti. Eközben Guiche gróf levelet küld Roxánnak egy kapucinus által s találkát kér Roxántól, de Roxán elferdítve olvasta a levelet a barát előtt — és összeadatja magát Christiánnal.

IV. felvonás.

Ütközet Arrasnál, mint tudjuk a történelemből, hogy a franciák a spanyolok ellen harcoltak. E csatát festi most le az író élethűen. A kadétok elcsigázva, napok óta étel, ital nélkül kedvet veszítve tanácskoznak. — Csak harcvágyó kedvük nem mult el, s a legkisebb zajra mint villám szökkelnek fel helyükről. Egyszerre kocsit pillantanak meg a távolból s Roxán lép ki belőle, ki minden félelmet eldobva magától, keresztül tör az ellenség sorfalain, száz veszélynek kitéve életét, csak hogy forrón szeretett Cristiánját láthassa. A kadétoknak élelmiszert hoz, nagy kedv támad erre a táborban, mindenki elfelejt bút, bánatot, szükségét, elcsigázást a nő és főképen az étel számára. Cyrano a három hónapig tartó ütközet alkalmával folyton levelet ír Cristián tudta nél-

kül kétszer naponta s azt ő személyesen viszi el az ellenség táborán keresztül sok veszély között, csak hogy az ő Roxája boldog legyen s higgye azt, hogy Cristián írta a levelet. Erre Cristián rájön s nem engedi, hogy Cyranó szerelme és önfeláldozása jutalom nélkül maradjon s az ellenség fegyvere elé áll önként. De mikor Roxántól megtudja Cyranó, hogy nem az arcát szereti Cristiánnak, hanem jellemét és hogy még akkor is szeretné, ha csúf idomtalan alak volna, midőn be akarja vallani Cyranó, hogy ő volt az, aki a levelet írta, hozzák Christián halálhíré, kit az első ellenséges golyó talált s ezzel vége mindennek, Cyranó, nem meri tudtára adni Roxánnak a titkot.

V. felvonás.

A Jézusrendi apácák zárdájában 14 évvel későbbben történik, hová Roxán Krisztián halála után vonúlt vissza elzárkózva a világtól, csak Guiche gróf látogatja meg néha, ki ez idő alatt hercegi címerhez jutott és Cyranó minden héten szombaton bemegy szeretett Roxánjához és elmondja, mi történt a héten. Most is varrőasztal-kájánál ül Roxán, várva Cyranót, ki 14 év óta most késik először, mert egy inast felbéreltek a magasabb körökből, kiket Cyranó műveiben lerántott s midőn egy utcasarkon befordul, az inas egy súlyos fahasábot bocsát le az emeletről, mely Cyrano fejére esik és halálosan megsebesíti. De nagy betegen is helyt áll szavának s midőn az óra üti az ötöt, megjelenik Roxán előtt a heti krónikát elmondani. Elkéri Roxántól Criszián utolsó levelét, melyet ő adott át Cristiánnak az Arrasi ütközetnél, hogy Roxánnak adja át, mint ha ő írta volna. Az éj beáll, de Cyrano megfélejtkezve magáról, a sötétben is olvassa a levelet, Roxán megismeri a 14 év előtti hangot, mit az erkély alatt hallott s szemrehányást tesz Cyranónak, hogy miért nem tárta fel szívét s bevallja, hogy szereti. De Cyranót ez öröm sem tudja viszsztatartani a hosszú uttól, mert elvérezve meghal Roxán-karjai között.

Ime a darab meséje. Annyi kedvességgel van megírva, hogy a közönséget bizonyára egész estére le fogja bilincselni.

Lapszemle.

Magyar Egyetemi Szemle. 5-ik, februári havi füzet. Ismét értékes tartalommal köszöntött be ez ifjuság folyóirat.

„A kárbiztosítások, különösen a tengeri biztosítások és a biztosítási jog jogi természete” címmel dr. *Mutschenbacher* Viktortól olvasunk alapos szakértelmű cikket. — „*Alkalmazott matematika és fizika az egyetemen*” című cikkben Goldziher Károlynak a göttingeni egyetemi viszonyok ismertetésével kapcsolatban a fent említett tárgyak egyetemi oktatásáról sok megfontolást érdemlő megjegyzését találjuk. — Majd Bárdos Arthurtól találunk rövid tanulmányt *Dóczi Lajosról*. — *A gyermekápolásról az ó-korban* ifj. Schatz Róbert említ fel érdekes dolgokat. Továbbá Ófner Jenő bonczolgatja a *káros igazságokat a társadalmi tudományokban*. — Zala Ernőtől csinos kis verset (farsang van), Révész Bélától azonban túlságosan secessziós prózát (Ködben) találunk. Az Egyről-másról rovatot érdekes könyvszemle, színházi és művészeti cikkek tarkítják.

Ez ötödik füzetével különben az első kötet teljes, csatolva van a tartalomjegyzék; a második félévi kötet szintén öt füzetből fog állani.

— *Budapesti Egyetemi Lapok.* 13, 15. számok. — Már hozzá vagyunk szokva, hogy a B. Egy. Lapokat úgy kapjuk meg, ahogy a jó idők malma jár. T. i. eljut hozzánk a 11-ik szám. A 12-ik számot megspórolták, nem kapjuk. — A 13-ik szám megjön. A 14-ik számnak ismét semmi híre. De bekopogtat a 15-ik szám. Vagy nagyon álmos természetű emberek az expedito-rai, vagy nagyon tréfás uriemberek. Mert a posta csak következetesen nem tulajdonít el annyi számot. Olyan rendszerfélét látunk a dologban, aminek az a végeredménye, hogy soha sem tudhatja az ember alaposan megismerni a helyzetet. Egyébként Köpösdy még mindig kísért.

A 15-ik számban hosszú cikkben elegikus hangon kesergi el nagy eszméit. Mert csak most tudjuk meg, milyen nagy eszméi voltak ő neki! Például: kurucestélyeket akart rendezni, kurucdalokkal, kuructáncokkal, a kuruckorszaknak külső jeleivel, szívében pedig gyűlölettel minden iránt, a mi nem klerikális! Másik eszméje: kifütyölni, kizaklatni a zengerájokat Budapestről. Ez

régóta fontolgatott eszméje neki. Látni, a selmecbányaiak nem fontolgatták, hanem mihamar megcselekedték. Hja, de az eszme kényelmesebb a tennél.

A magyar diákság egysége, belső megerősítése, külső megvédése... az Köpösdynek nem volt fontos. Neki más eszméi voltak. No sebjaj. Úgy halljuk, most Kolozsvárra megy az egyetemre.

Nem akarunk lovagiatlanok lenni és az ösztetörött fegyverű, vesztes ellenfelet tovább vagdosni; azonban annyit megjegyzünk, hogy Köpösdynek egyéniségéhez tartozik a nagyfokú animozitás, így tehát távozásának Budapestre csúlpító hatása lesz, de Kolozsvár mostani nyugalmaért nem állunk jól. Köpösdy akaratlanul is bonyodalmakat fog előidézni. Azért jobban tenné saját érdekében is, ha az ifjúsági élet teréről visszavonul. Valamikor magunk is nyújtottuk feléje, már azonban nem terem ottan számára babér. A régi is megfonnyadt.

Kolozsvári Egyetemi Lapok. 7. szám. Vezércikk helyén Asztalos Kálmán egyetemi körü elnök február 3-iki félévzáró ünnepélyen mondott beszédét találjuk. A magyar ifjúsági életéről szól. Elismerjük nemes intentióit, de megjegyezzük, hogy erős tévedésben van. Nem a kellő színekkel festette meg a Budapest—Debrecen között való ellentéteket. Azt írja: „a harc nem a magyar diákság érdekében folyt, legalább többet ártott, mint használt.“ Nyilvánvaló, hogy nem ismeri a helyzetet, nem ismer bennünket, a ki ilyet tud mondani. Nevetséges volna, ha nekünk bizonykodni kellene, vajjon a magyar ifjúság érdekében tettük-e mindazt? **Erős bizonyság a hozzánk csatlakozók serege és a következők! Azokat a bajokat pedig, melyek a mai pangást okozzák, nem ez a harc, de azok a bűnök, melyekért ép e harc fölzúdult, idézték elő!** Ne tévesszük hát össze az okozatot az okkal és látatlanban ne ítéljünk el senkit.

A lap különben érdekes tartalommal jelent meg. Örövendve olvassuk, hogy a magyar nemzeti viseletért indított mozgalomnak (melyért a Kolozsvári Egy. Lapok szerkesztőségét illeti az elismerés) mind nagyobb hatása van.

Sárospataki Ifjúsági Közlöny. 5. szám. Szerkesztőváltáson ment keresztül e lap. Farkas Andor és Marton János szerkesztők megváltak

tőle. Jelenlegi főszerkesztője Baksy István, felelős szerkesztője Sallay Gyula, munkatársai Zajdó László és Toma István. A lapból, ha csakugyan hű tükre, mint írja az új szerkesztő, a sárospataki ifjúság életének, azt látjuk, hogy ott igen elszigetelt és szűk körű ifjúsági élet lehet. A lap túlnyomólag, a vegyes közlemények, lapszemle kivételével, szépirodalmi tartalmú. Ezt már a Kolozsvári Egyetemi Lapok is megjegyezte, amire a mostani lapszemlében azt írják a sárospatakiak, hogy ők „a sárospataki ifjúság szellemi életének hű tükre“ adni és nem kifele, csak maguk közt akarnak hatni és „az egyetemes ifjúság életére vonatkozó dolgokhoz sohasem az indítványozó, hanem csak *a magunk szempontjából fogunk esetleg* szólani.“

Engedjenek meg szeretett kollegáink, de mi kimondjuk, nagyon különös az a kijelentésük. Ha a „*magunk szempontjából*“-nak lokálpatriotizmusa, az „*esetleg*“-nek leereszkedést nyilvánító önbizalma mellett szótlanul megyünk is el, meg kell állnunk annál az egészről kiformalódó gondolatnál: hop! Sárospatak kinaifalat épít! Nekik más nem kell, általános ifjúsági ügyek, érdekek és teendők mind semmi! Néha ugyan, ígérnek, esetleg végignéznének rajtuk a „magunk szempontjából“ készített szemüvegen által, de aztán oda se neki!

Soha se volt hasznos az ilyen elszigeteltség. Ez esetben kétszeresen veszedelmes. Ártanak vele általános ifjúsági életünknek (pedig most is mennyi a baja!). És ártanak *sajátmaguknak*, ha a külvilág levegőjétől, napsugarától elzárkóznak. — Reméljük, nem mondják mi ránk is a „magisteri felsőbbkődést“, hanem jószándékú szavainkat fontolóra veszik. Bár úgy lenne!

Egyesületeink.

A Joghallgatók Segítő-Egylete kiosztotta pénz- és könyvsegélyeit. A II. ik félévre maradt 56 forint ingyenségielyt 9 egyén közt osztották meg. — Azonkívül 30 on fölüli kérelmezők kaptak könyvsegélyezést. Sok baja van az Egyesületnek a hátálékos adósokkal; mindent elkövet a választmány, hogy az Egyesület ne károsodjék. Amint értesülünk, a legközelebbi ülésen a legerélyesebben és legszigorúbban vezetett perlést hangsúlyozták. Nagyon helyesen.

A M. Irodalmi Társaság is tartott közgyűléseket, melyeken többen felolvastak, választmányi üléseket, melyeken a március 15-ik ünnepélyeket előkészítették.

Irodalom.

Farkas Imrétől, kit e helyen ismertetni felesleges, hiszen ismerjük, szeretjük valamennyien, legközelebb költeményes kötet jelenik meg. Előfizetési ára: fűzve 3 korona, díszkötésben 5 kor. Előfizetési pénzek vagy a szerző címére (Budapest., VIII ker. Sándor u 30. B. I. emelet) vagy a kiadó cégnél: Singer és Wolfner, Bpest. Andrásy-ut 10. küldendő.

Előfizetési felhívás. „Emberek” címmel bocsátom szárnyra március folyamán első kötetemet. Rövid rajzok egyszerű alakjai az „Emberek.” Történetünkbe nem szédődik mélységes problema, jellemükben nincsen semmi csodálatraméltó avagy meglepő. A milliomok típusai ők, talán csak valamivel érzőbb szívvel. Mert a szív világa az ő birodalmuk. A mint végig nézek rajtuk, apró, elrejtett vonások, eltitkolt lelki emóciók kárpitja lebben fel előttem. — Egy-egy elzokogott mosoly, egy-egy elkacagott fájdalom az, mi toltam hegyére furakodik, kicsenve köznapi életük néma tragédiából. Leírtam, amint megérintették érdeklődésemet: őszintén is igazán. Ha kevésbbé lesznek azok, adassék nekik engedelem, hiszen — „emberek”. Kálmán László. (Megrendelhető szerzőnél Bpest, IV. Reáltanoda-utca 5-ik szám. Ára 2 korona.)

Emlékirat a kartellekről. Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter megbízásából dr. Ráth Zoltán kassai k. jogakadémiai tanár terjedelmes és alapos emlékiratot készített a kartellekről, mely mint előadói tanulmány, nemrég kiadott. Igen nagyérdekű kérdés ez. Ugy az üzlet-emberre, kire gyakran életkérdéssé válik egy-egy kartell képződése, mint a jogászra, kinek hívatása, hogy az üzleti szabadságnak e veszedelmes kinövését, tulhajtását, mely önmagát az általános üzleti szabadságot veszélyezteti, szabályozza s ha egészen el nem is nyomhatja, nagy mértékben korlátozza. Széleskörű szakismeretről tesz tanúságot ez emlékirat, mely három részre oszlik, az elsőben a kartellról tudni szükséges *alapismereteket* és a kartell-politikai vezérelveket találjuk. A második része *hazai kartelleinkről* szól, bő statisztikai adatokkal, helyesen levont konzekvenciákkal. A harmadik rész a *kartellek jogi szabályozásáról* szól, két részben ide vonatkozó törvényhozásokról és judikaturáról a múltban és jelenben, bőven tárgyalva a római jog és középkori viszonyokat, Franciaországot a XIX. század-

ban, a Német-birodalom judikaturáját Ausztria, ugy szintén az Egyesült Északamerikai Államok kartelljogát és számos más állami ide vonatkozó jogrendjét, valamint hazai jogunkat és judikaturánkat és a jövő törvényhozási szabályozás problémáját. A másik részben a kartellek és magánmonopolok ellenőrzését és nyilvántartását, magánjogi szabályozását és az állami beavatkozás eszközeit tárgyalja

Izonyára nagyban irányító fog lenni ugy az előzetes tárgyalásoknál, mint a törvényhozási szabályozásnál. Addig is hasznos szolgálatot tehet ugy a gyakorlat, mint az elmélet emberének.

PAPIRKERESKEDÉS
ÉS
KÖNYVKÖTÉSZEZET.

Sötét kamra díjtalan használatra.

Tessék árjegyzéket kérni.

M é r s é k e l t á r a k .

Jó kiszolgálás.

Bóczán Ferencz

fodrász

(Hatvan u. 2. sz.)

a tanuló ifjúság b. párt-fogását kéri.

Tiszta munka.

M é r s é k e l t á r a k .